STATUTUL ȘI FUNCȚIILE ÎNVĂȚĂTORULUI DE SPRIJIN ÎN REALIZAREA INSTRUIRII INDIVIDUALIZATE A ELEVILOR CU CES

Florin CHEIA
CZU: 376.112.4 florincheia@yahoo.com

În opinia specialiștilor români, un standard profesional are o structură complexă și poate cuprinde elemente ca: activitățile ce se așteaptă a fi desfășurate de către un profesor, caracteristicile pe care trebuie să le îndeplinească aceste activități, motivarea necesității de a realiza aceste activități sau rațiunea realizării lor, criteriile utilizate pentru evaluarea acelor activități, modul sau formele de apreciere al acelor activități.

„Statutul se caracterizează printr-o colecție de reguli și de obligații. El exprimă o poziție a persoanei în structura socială [4]. În acest context, statutul învățătorului de sprijin reprezintă poziția individului în fiecare dintre celelalte sisteme, sens în care, aici se referă la funcțiile, competențele, responsabilitățile, drepturile și obligațiile specifice. Regulile și obligațiile sunt prevăzute în normele juridice, aplicabile sistemului de învățământ, baza fiind Legea educației naționale nr.1 din 2011 cu modificările și completările ulterioare, Ordinul Ministerului Învățământului nr.4831/2018 privind aprobarea Codului-cadru de etică a personalului didactic din învățământul preuniversitar, publicat în Monitorul Oficial al României și intrat în vigoare de la 4.IX.2018. Codul de etică a fost fundamentat pe dispozițiile Legii nr.477/2004 privind Codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice, în conformitate cu prevederile art. 10lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului național de etică din învățământul preuniversitar, aprobat prin Ordinul ministrului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului nr. 5.550/2011, în baza art. 12 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 26/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale, cu modificările ulterioare.

„Profesorul învățător de sprijin își asumă o multitudine de roluri: expert al actului de predare, agent motivator, creator al situațiilor de

învățare, lider, model, manager, consilier, a căror exercitare este dependentă de personalitatea lui. Pe lângă activitatea didactică, desfăşoară şi o activitatea extraşcolară. Dintotdeauna profesia de învățător a fost una socială; din această perspectivă, cadrul didactic este un pedagog social preocupat pentru ridicarea gradului de cultură şi civilizaţie"[3]. Multitudinea rolurilor pe care învățătorul de sprijin şi le asumă are la bază câteva „principii şi modele în formarea pentru educaţie, dintre care exemplificăm: profesorii competenţi sunt devotaţi elevilor şi învățării realizate de aceştia, profesorii competenţi cunosc disciplinele pe care le predau şi modul în care să predea acele discipline elevilor, profesorii competenţi sunt responsabili pentru managementul şi monitorizarea modului în care elevii învaţă, profesorii competenţi gândesc sistematic modul în care predau şi învaţă din experienţa proprie, profesorii competenţi sunt membri ai unor comunităţi care învaţă"[6, p.297-300]. „Imaginea învățătorului de sprijin, din standardul prezentat anterior, este un rezultat aşteptat al proceselor de schimbare şi transformare iniţiate în sistemul de învățământ. Pentru a fi şi reală această transformare, este nevoie de o nouă perspectivă asupra formării iniţiale şi continue a profesorilor (cei care îşi propun din timpul formării iniţiale-facultate, că vor lucra într-un sistem care are şi elevi cu CES), care să răspundă nevoilor reale ale sistemului educaţional şi cerinţelor sociale"[6, p.300].

Abilităţile de bază ale unui învățător de sprijin ţin de:

– sociabilitate, capacitate empatică, dragoste de copil; preexistenţa unui palier cultural destul de bine consolidat (cultură generală multidirecţională, cunoaşterea şi folosirea corectă a limbii române); probitate şi autoritate deontologică, prin conduita proprie.

Apariţia Codului deontologic pentru practica educaţională este mai mult decât justificată. „Etica didactică nu este o conduită ce ţine exclusiv de personalitatea cadrului didactic, de simţul lui moral, ci şi de cunoaşterea sau practicarea unor reguli care se învaţă, de apropierea unor reţete raţionalizate de conduită, de constrângeri care depăşesc perimetrul subiectiv"[1, p.510]. „Profesorul este menit să predea ştiinţă, să transmită generaţiilor viitoare, nealterat, ansamblul de cunoştinţe şi valori care îi constituie disciplina, apărând-o de intruziunea falselor valori"[2]

Funcțiile învățătorului de sprijin:

„– funcție de organizare și dirijare a lecțiilor în raport de obiectivele acestora; funcția de dirijare directă și indirectă pe baza programării algoritmice și euristice pentru dezvoltarea inițiativei elevilor; funcția de reglare și optimizare a procesului de instruire pe baza feedback-ului; funcția de optimizare a predării-învățării; funcția decizională în scopul optimizării; funcția de inovare a activității instructiv-educative” [2], organizator al predării-învățării (interesat și preocupat de aplicarea principiilor didactice, a teoriei instruirii didactice, în transmiterea cunoștințelor cât și de implicațiile psihologice ale actului transmiterii); funcția de educator (exprimată prin îndeplinirea statutului de model, partener, sfătuitor); partener al educației (joacă rolul de consultant al părinților, împarte răspunderea formării copiilor, alături de familie); membru al corpului profesoral (este într-o strânsă interdependență, cu colegii, cu directorii și alți educatori). Potrivit Regulamentului școlar, profesorii învățători de sprijin au drepturi și obligații în școala în care îți desfășoară activitatea profesională. În conformitate cu un contract colectiv de muncă pentru învățământul preuniversitar încheiat, vor acționa în școală, respectând normele enumerate anterior. Urmând procedurile existente, „vor respecta elevii în calitate de participanți în procesul educațional, vor comunica deschis, asigurând în același timp confidențialitatea datelor, se vor asigura că datele sunt colectate și analizate în mod corespunzător și corect, vor fi flexibili în evaluări și în proceduri pentru a se putea adapta situațiilor concrete întâlnite” [6, p.155].

Psihologul G.W. Allport susține că motivația internă, sedimentată și integrată în profilul dinamic, general al personalității, stă la baza pasiunii și vocației pentru o formă de activitate sau alta. „Lipsa motivației sau deficitul de competență sunt generatori imediați de neperformanțe. Cultura emoțională, exprimată în competențe afective, asigură profesorului dezvoltarea unei cariere rezonante. Nivelul de cultură emoțională a cadrului didactic este indicatorul calității serviciilor educaționale, factor de stabilitate și progres social [5, p.23].

Referinţe:

1. CUCOȘ, C. *Pedagogie*. Ediția a III-a revăzută și adăugită. Iași: Polirom, 2014. 536 p. ISBN 978-973-46-5156-6.

2. https://www.creeaza.com/didactica/didactica-pedagogie/Functiile-profesorului145.php (consultat în data de 01.08.2020).
3. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Invatatorul%20constructivist%20%E2%80%93%20o%20alternativa%20la%20dimensiunea%20postmodernista.pdf (consultat în data de 3.08.2020).
4. http://www.samariteanul.ro/statutul-profesional-al-cadrului-didactic/ (consultat în data de 4.08.2020).
5. BOROZAN-COJOCARU, M. *Metodologia cercetării culturii emoţionale.* Chişinău: S.n, 2012.
6. IOSIFESCU, Ş. (coord.). *Management educaţional pentru instituţiile de învăţământ.* Bucureşti: ISE-MEC, 2001. 400 p.